

Julia Isakowa¹, Dominik Dąbrowski²

¹Koło Naukowe Studentów Turystyki i Rekreacji

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

²Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA I PERSPEKTYWY ROZWOJU TURYSTYKI W STAŃKOWIE (BIAŁORUŚ)

Streszczenie

W prezentowanej pracy przedstawiono ocenę atrakcyjności turystycznej i możliwości rozwoju turystyki w Stańkowie na Białorusi w opinii odwiedzających to miejsce turystów oraz żyjących tam mieszkańców.

Badania przeprowadzono w 2019 roku na terenie Stańkowa w obwodzie mińskim na obszarze Białorusi. Do przeprowadzenia badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, w ramach której przygotowano interaktywny kwestionariusz ankiety wywiadu. Uczestniczyło w nich 196 respondentów.

Badania wykazały, iż zarówno turyści, jak i sami mieszkańcy, ocenili Stańkowo jako atrakcyjne i posiadające znaczące walory turystyczne. Poddając ocenie elementy promocji miasta, stwierdzono ogólny poziom tych działań na niskim poziomie.

Podobnej oceny dokonano w oparciu o istniejącą infrastrukturę turystyczną wskazując najczęściej na brak: szlaków turystycznych, usług oraz obiektów noclegowych i gastronomicznych, a także oznakowań istniejących atrakcji.

Wykorzystywanymi formami czasu wolnego przebywających w miasteczku Stańkowo turystów było zwiedzanie występujących na tym terenie atrakcji przyrodniczych oraz atrakcji kulturowych.

Wstęp

Turystyka jest zjawiskiem dynamicznym. Jednocześnie coraz częściej wpisuje się w element stylu życia każdego człowieka. Ludzie podróżują i poznają świat w różnych celach – poznawczych, wypoczynkowych, rozrywkowych, religijnych i wielu innych. Rozwój turystyki jest szansą na poprawę warunków życia mieszkańców oraz terenu, na którym przebywają. Na obszarze niemal każdego miasta czy wsi, istnieje coś wyjątkowego co tworzy jego atrakcyjność.

Zatem atrakcyjność turystyczną można określić jako osobliwość obszaru lub miejscowości, wynikające z cech przyrodniczych oraz pozaprzyrodniczych, które pobudzają zainteresowanie i przyciągają turystów. Elementy stawiające podstawę rozwoju atrakcyjności turystycznej to walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne i dostępność komunikacyjna (Kurek, 2007).

Pojęcie waloru jest wieloznaczne, ale najczęściej kojarzy się nam z wartością. W. Gaworecki (2003) uważa, że dobra turystyczne to „...zespół dóbr danych przez naturę, historię lub działalność ludzką, na które występuje popyt turystyczny”. Jeżeli te zasoby są elementem zagospodarowania turystycznego lub wykorzystywane dla celów turystycznych to można określić je jako walory turystyczne. Walory turystyczne mają specyficzne cechy i elementy środowiska naturalnego oraz oznaki działalności człowieka, które są zainteresowaniem turystów (Jędrzyak, 2008). Można je podzielić na walory przyrodnicze (naturalne, ale jednak mogą być przekształtowane przez człowieka) i walory pozaprzyrodnicze, czyli walory antropogeniczne i walory kulturowe. Walory przyrodnicze jako osobliwość przyrody, mogą występować jako drzewa, aleje drzew, wodospady, góry, fiordy i in.; jako obiekty i tereny objęte różnego rodzaju prawnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, pomniki przyrody i in.). Walory kulturowe są to obiekty kultury materialnej występujące pojedynczo lub w zespołach, wzbudzające zainteresowanie ze względu na wartość historyczną, poznawczą, edukacyjną, ale także ze względu na ich unikatowość lub osobę ich twórcy. Obiekty, które mają istotne znaczenie dla kultury wpisane do rejestru zabytków i określane jako zabytki podlegające ochronie (Czerwiński, 2007).

Turystyka kulturowa to wszelkie podróże, głównym motywem których jest odwiedzanie, poznawanie miejsc oraz obiektów o wartości historycznej, kulturowej (Kurek, 2007). Główne motywy występujące w uprawianiu turystyki kulturowej to poznanie nowych miejsc, kultur, zainteresowanie historią i sztuką, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych (Balińska, i in. 2014).

Stańków jako destynacja turystyczna

Stańków znajduje się na terenie rejonu Dzierżyńskiego obwodu Mińskiego, 45 km od stolicy Białorusi – miasta Mińska. Stańkowo położone jest nad rzeką Rapussa – dopływem rzeki Ussa, która wpada do Niemna. W odległości 10 km od Stańkowa znajduje się stacja kolejowa Kojdanowo – Brzesko – Moskowskiej kolei dojazdowej.

Do atrakcji turystycznych należy zespół pałacowo-parkowy. Łączna jego powierzchnia wynosi 25 ha, z czego 15 ha należy do angielskiego parku. Dworek obejmował: kamienny pałac (zbudowany w latach 1861-1862), oficynę kuchenną (1900), „Skarbnicę” (XVIII-XIX w), oficyny mieszkalne, budynki gospodarcze, spichlerz, zwierzyńiec, angielski park krajobrazowy, zbiornik wodny z wysepkami, cztery bramy wjazdowe, grobowiec (1835), cerkiew prawosławną św. Mikołaja (1858). W majątku istniał także zakład hodowlany: krów rasy świckiej, tyrolskiej i holenderskiej, owce, konie oraz psy; cegielnia, w której produkowano cegły proste i wzorcowe, płytki ceramiczne, rury drenażowe, gonty; zakład pro-

dukcji czystego alkoholu; oranżeria i szkółki owocowe. Ze szklarni na rynek do Mińska trafiały wysokiej jakości ananasy. W Stańkowie znajdowało się lotnisko, rynek, szpital, gimnazjum, szkoły, stacja pocztowa, gorzelnia, dwa kamienne (wodne i parowe) młyny, przechodziła linia kolejowa łącząca miasteczko Stańków z platformą hrabiego Czapskiego na linii kolejowej Brześć-Moskwa. Zespół jest nasycony duchem romantyzmu i średniowiecza, co wyraża się w charakterze budynków i parkowej kompozycji krajobrazowej (Fedoruk, 2000).

Zatem Stańkowo jest cennym obiektem turystycznym o walorach kulturowych i krajobrazowych. Miasteczko z bogatą historią, jednak wciąż jest zbyt słabo rozwinięte pod względem rekonstrukcji. Z majątku, który został zbudowany w 1880 roku, zachowały się tylko budynki gospodarcze i tak zwana „Skarbnica”, w której niegdyś znajdowała się jedna z najcenniejszych kolekcji obrazów i monet w Europie. Nawet teraz, mimo wciąż zaniedbanego stanu, pozostaje bardzo dużo chętnych i zainteresowanych wartościami tej miejscowości. Rozwój turystyki możliwy jest po wdrożeniu działań poprawiających dobra, które pozostały a stanowią niewątpliwie bogactwo kulturowe na tym terenie oraz działań skierowanych na promocję i informację o tych miejscach. Rozwijanie tego potencjału wydaje się zatem koniecznością.

Material i metody

Badania empiryczne przeprowadzono w 2019 roku na terenie Stańkowa. Do przeprowadzenia badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, w ramach której przygotowano interaktywny kwestionariusz ankiety wywiadu. Dobór próby badawczej miał charakter celowy, w którym uczestniczyło ogółem 196 respondentów.

Materiał opracowano metodami statystycznymi zgodnie z obowiązującymi w tym względzie zasadami, wykorzystując do tego celu pakiet *STATISTICA*. Analiza statystyczna w powyższej pracy prezentuje wyniki w oparciu o procentowy rozkład liczebności, natomiast współzależność pomiędzy zmiennymi badano testem niezależności Chi-kwadrat, zaś istotność różnic określono przy poziomie $p < 0,05$. Badania były anonimowe a wyniki przeprowadzonych badań wykorzystano jedynie do potrzeb naukowych.

Zasadniczym celem badań jest ocena istniejącego stanu i możliwości rozwoju turystyki w Stańkowie na Białorusi w opinii odwiedzających to miejsce turystów oraz żyjących tam mieszkańców.

Wyniki

W badaniach brało udział 196 osób, w tym 43 osoby to turyści (21,9%) oraz 153 mieszkańców Stańkowa (78,1%). W większości (72,4%) były to kobiety.

Pod względem wieku przeważały osoby mieszczące się w przedziale 31 – 50 lat (52,6%), oraz 20 – 30 lat (26,5%). Jednocześnie najliczniejszą grupę stanowiły także osoby posiadające wykształcenie wyższe (63,3%). Rozkład liczby osób z uwzględnieniem miejsca zamieszkania, był zbliżony w obu grupach. Respondentów charakteryzowało to, że znajdowali się w stałym związku – 66,8% (żonaci i zamężni). Dominowały również osoby aktywne zawodowo (88,8%). Szczegółowy rozkład procentowy prezentuje tabela 1.

Tab. 1. Charakterystyka respondentów z podziałem na turystów oraz mieszkańców

Płeć	rozkład odpowiedzi					
	turyści		mieszkańcy		ogółem	
	n	%	n	%	n	%
kobieta	27	62,8	115	75,2	142	72,4
mężczyzna	16	37,2	39	24,8	54	27,6
ogółem	43	21,9	153	78,1	196	100,0
Wiek						
15 -19 lat	2	4,7	8	5,2	10	5,1
20 – 30 lat	7	16,3	45	29,4	52	26,5
31 – 50 lat	28	65,1	75	49,1	103	52,6
powyżej 50 lat	6	13,9	25	16,3	31	15,8
Wykształcenie						
podstawowe	0	0,0	1	0,7	1	0,5
średnie	7	16,3	30	19,6	37	18,9
zawodowe	10	23,4	24	15,7	34	17,3
wyższe	26	60,5	98	64,0	124	63,3
Miejsce zamieszkania						
miasto	39	90,7	53	34,6	92	46,9
wieś	4	9,3	100	65,4	104	53,1
Stan cywilny						
kawaler / panna	4	9,4	25	16,4	29	14,8
żonaty / zamężna	30	69,8	101	66,0	104	66,8
wdowiec / wdowa	1	2,3	3	1,9	4	2,0
po rozwodzie	5	11,6	11	7,2	16	8,2
separacja	1	2,3	1	0,6	2	1,0
singiel / singielka	2	4,6	12	7,8	14	7,2
Sytuacja zawodowa						
uczeń	0	0,0	1	0,6	1	0,5
student	4	9,3	7	4,6	11	5,6
aktywny zawodowo	37	86,1	137	89,5	174	88,8
bezrobotny	0	0,0	3	1,9	3	1,5
emeryt / rencista	2	4,6	5	3,2	7	3,6

Zródło: badania własne

Analiza wyników badań

Ocena atrakcji turystycznych badanego terenu w opinii respondentów

Z przeprowadzonych badań wynika, że zarówno turyści (88,4%) jak i mieszkańcy (89,6%) oceniają Stańkowo jako atrakcyjne i posiadające walory turystyczne (tab. 2).

Tab. 2. Rozkład oceny atrakcyjności turystycznej miasteczka Stańkowo w opinii respondentów

Ocena atrakcyjności pod względem turystycznym	rozkład odpowiedzi				Chi ²	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
tak	38	88,4	137	89,6	0,882	0,643
nie	3	6,9	6	3,9		
nie mam zdania	2	4,6	10	6,5		

* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne

Nieznacznie korzystniej wypadają mieszkańcy Stańkowa w porównaniu do przyjeżdżających turystów w ocenie znajomości obiektów i innych miejsc będących atrakcjami tego terenu. W obu tych grupach deklaratywność znajomości kształtuje się bardzo wysoko (tab. 3).

Tab. 3. Rozkład oceny znajomości obiektów i miejsc atrakcyjnych turystycznie w Stańkowie w opinii respondentów

Ocena znajomości występujących obiektów i miejsc atrakcyjnych turystycznie	rozkład odpowiedzi				Chi ²	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
tak	41	95,4	152	99,3	4,532	0,104
nie	1	2,3	0	0,0		
nie mam zdania	1	2,3	1	0,7		

* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne

Oceniając atrakcyjność obiektów na terenie dworku hrabiów Czapskich w Stańkowie (tab. 4), turyści wskazali w pierwszej kolejności: Skarbnicę – bibliotekę (79,1%), następnie cerkiew św. Mikołaja (72,1%) oraz altankę (65,2%). Dla mieszkańców Stańkowa, największym uznaniem i atrakcją jest cerkiew św. Mikołaja (83,7%) zaś w dalszej kolejności podobnie jak u turystów, Skarbnica (78,4%) i altanka (62,1%). Różnice w odpowiedziach pomiędzy grupami respondentów nie były istotne statystycznie ($p > 0,05$).

Tab. 4. Rozkład oceny atrakcyjności obiektów na terenie dworku hrabiów Czapskich w Stańkowie w opinii respondentów

Ocena obiektów na terenie dworku hrabiów Czapskich	rozkład odpowiedzi				Chi2	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
altanka	28	65,1	95	62,1	0,131	0,717
skarbnica (biblioteka)	34	79,1	120	78,4	0,008	0,928
brama	18	41,9	72	47,1	0,365	0,546
spichlerz z 1897 r.	20	46,5	55	35,9	1,561	0,211
angielski park krajobrazowy	25	58,1	72	47,1	1,654	0,198
cerkiew św. mikołaja	31	72,1	128	83,7	2,933	0,087
dom dla służby dworskiej XVII-XIX w.	13	30,2	45	29,4	0,011	0,917
obora z 1897 r.	15	34,9	48	31,4	0,189	0,663
piękne jezioro	27	62,8	88	57,5	0,385	0,535

* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne

Jak wynika z przeprowadzonych badań (tab. 5), najkorzystniejszym okresem na podejmowanie turystyki na obszarze Stańkowa i okolic jest okres letni. Rozkład odpowiedzi był zbliżony (turyści – 79,1%, zaś mieszkańcy 78,4%). Wyrażenie niekorzystnym czasem do odwiedzenia tego miejsca jest okres zimowy.

Tab. 5. Ocena najkorzystniejszego okresu do odwiedzenia Stańkowa zdaniem respondentów

Wybór dogodnego okresu do odwiedzenia Stańkowa	rozkład odpowiedzi				Chi2	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
wiosna	2	4,6	17	11,1	1,600	0,205
lato	34	79,1	120	78,4	0,081	0,928
jesień	6	13,9	16	10,5	0,412	0,521
zima	1	2,3	0	0,0	3,052	0,081

* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne

Respondenci dokonali także oceny aktualnej strony Internetowej miasta, pod kątem promocji i przekazu informacji o atrakcjach turystycznych i ciekawych wydarzeniach w Stańkowie. Z badań wynika (tab. 6), że turyści w 48,8% wskazali na pozytywny odbiór i właściwy przekaz. Sporą grupę stanowili turyści, którzy nie potrafili jednoznacznie określić działania tej strony (30,3%), natomiast negatywną ocenę wskazało 20,9% turystów. W grupie mieszkańców odnotowano częściej pozytywne oddziaływanie tej strony Internetowej (61,4%), a tym samym o połowę mniej osób w porównaniu do grupy turystów oceniło negatywnie tę stronę (9,8%). Mimo zróżnicowania, odpowiedzi respondentów nie różniły się istotnie statystycznie ($p > 0,05$).

Tab. 6. Ocena istniejącej strony Internetowej promującej atrakcje turystyczne Stańkowa

Ocena strony Internetowej w celu przyciągnięcia turystów	rozkład odpowiedzi				Chi2	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
pozytywna	21	48,8	94	61,4	4,327	0,115
negatywna	9	20,9	15	9,8		
nie mam zdania	13	30,3	44	28,8		

* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne

Poddając ocenie istniejące kanały informacyjne i nośniki promocji tego miejsca (tab. 7), stwierdzono ogólny poziom tych działań na niskim poziomie (turyści – 41,9% i mieszkańcy – 47,1%). Ocenę bardzo słabą wskazało 30,2% turystów zaś mieszkańców 24,8%. Ani jeden turysta nie ocenił działań promocyjnych na bardzo wysokim poziomie, zaś wynik dobry potwierdziło jedynie 7,0% turystów. Różnice w ocenie pomiędzy turystami a mieszkańcami były istotne statystycznie ($p=0,037$).

Tab. 7. Ocena promocji miasta w opinii respondentów

Ogólna ocena promocji Stańkowa	rozkład odpowiedzi				Chi2	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
bardzo dobra	0	0,0	4	2,6	11,827	0,037
dobra	3	7,0	29	18,9		
słaba	18	41,9	72	47,1		
bardzo słaba	13	30,2	38	24,8		
nie mam zdania	9	20,9	10	6,5		

* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne

Ocena istniejącej infrastruktury turystycznej w opinii turystów oraz mieszkańców

Respondenci niemalże jednoznacznie ocenili istniejącą infrastrukturę turystyczną na niewystarczającym poziomie (turyści – 72,1%, a mieszkańcy 73,2%). Turyści spośród elementów brakującej infrastruktury wskazywali najczęściej na brak: szlaków turystycznych (27,8%), usług (20,9%) oraz obiektów noclegowych (20,9%), a także oznakowanie atrakcji (18,6%). Mieszkańcy wymieniali natomiast brak: usług (23,5%) oraz oznakowań atrakcji (18,3%) oraz brak punktów gastronomicznych (17,6%). Największa jednak różnica pomiędzy grupami

respondentów w ocenie, występowała w znaczeniu punktów gastronomicznych i obiektów hotelowych (tab. 8).

Tab. 8. Ocena infrastruktury turystycznej Stańkowa w opinii respondentów

Ocena infrastruktury turystycznej	rozkład odpowiedzi				Chi2	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
odpowiednia niewystarczająca	2	4,6	17	11,1	2,559	0,278
nie mam zdania	31	72,1	112	73,2		
	10	23,3	24	15,7		
Ocena brakujących elementów infrastruktury turystycznej						
usługi	9	20,9	36	23,5	0,128	0,720
parkingi	1	2,3	11	7,2	1,382	0,239
punkty i tablice informacyjne	1	2,3	13	8,5	1,927	0,165
szlaki turystyczne	12	27,8	24	15,8	3,343	0,067
oznakowania atrakcji	8	18,6	28	18,3	0,003	0,964
punkty gastronomiczne	2	4,6	27	17,6	4,497	0,034
obiekty noclegowe	9	20,9	14	9,1	4,497	0,034

* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne,

Stwierdzono także, iż baza noclegowa w Stańkowie (tab. 9), była bardzo słaba co potwierdzili turyści (32,6%) a także i sami mieszkańcy (35,3%). Znaczna grupa w tym przypadku turystów (39,5%) nie była w stanie jednoznacznie dokonać oceny tej bazy. Różnice w ocenie w obu grupach były znaczące co potwierdza wynik testu niezależności.

Tab. 9. Ocena bazy noclegowej w opinii respondentów

Ocena bazy noclegowej	rozkład odpowiedzi				Chi2	p
	turyści		mieszkańcy			
	n	%	n	%		
bardzo dobra	0	0,0	2	1,3	29,982	0,000
dobra	1	2,3	24	15,7		
słaba	11	25,6	61	39,9		
bardzo słaba	14	32,6	54	35,3		
nie mam zdania	17	39,5	12	7,8		

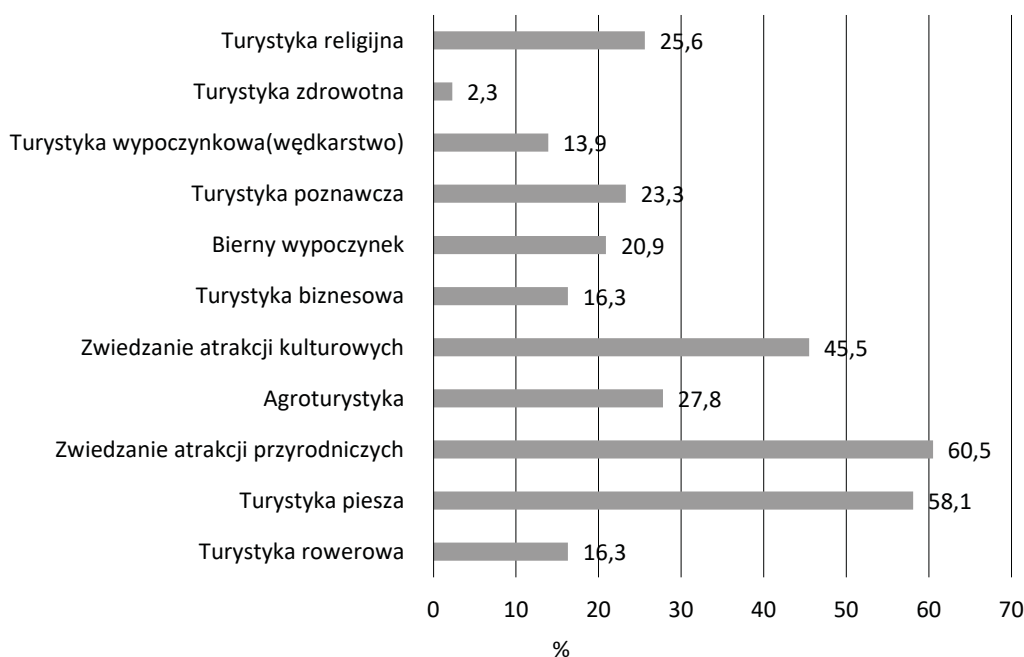
* poziom istotności $p < 0,05$

Źródło: badania własne

Preferowane przez turystów formy wypoczynku

Z przeprowadzonych badań wynika (ryc. 1), że wykorzystywanymi formami czasu wolnego turystów przebywających w Stańkowie było zwiedzanie występujących na tym terenie atrakcji przyrodniczych (60,5%) oraz atrakcji kulturowych (45,5%). Wyraźnie dominowała również forma turystyki pieszej (58,1%)

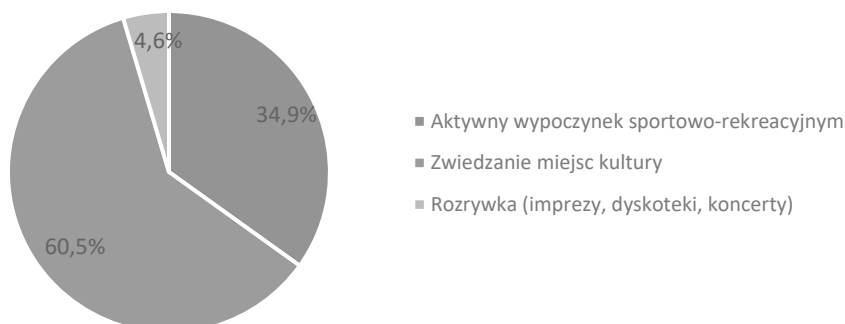
oraz turystyka alternatywna – w postaci agroturystyki (27,8%) i turystyka religijna (25,6%).

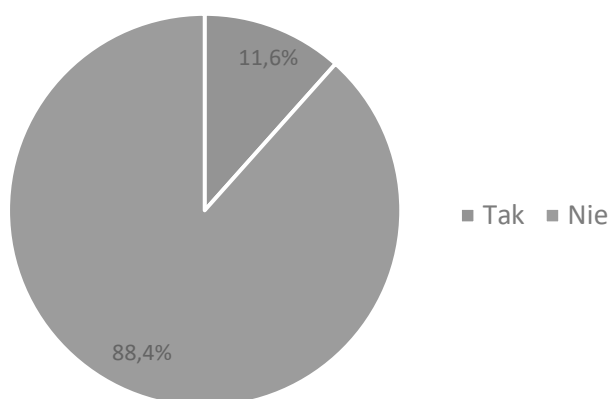
Ryc. 1. Preferowane formy czasu wolnego podczas wypoczynku w opinii turystów
Źródło: badania własne

Uogólniając ocenę sposobów spędzania czasu wolnego przez turystów (ryc. 2), dominowało zwiedzanie miejsc kultury (60,5%) oraz podejmowanie szeroko pojętej aktywności sportowo-rekreacyjnej (34,9%). Turyści jednocześnie nie upatrywali Stańkowa jako miejsca na rozrywkę w wymiarze imprez, dyskotek oraz koncertów.

Ogromnym zaskoczeniem była także wypowiedź turystów związana z brakiem korzystania w tej miejscowości z istniejących atrakcji wodnych, co wyraziło aż 88,4% respondentów (ryc. 3).

Ryc. 2. Sposoby spędzania czasu wolnego przez turystów
Źródło: badania własne

Ryc. 3. Korzystanie przez turystów z dostępnych atrakcji wodnych na terenie Stańkowa
Źródło: badania własne

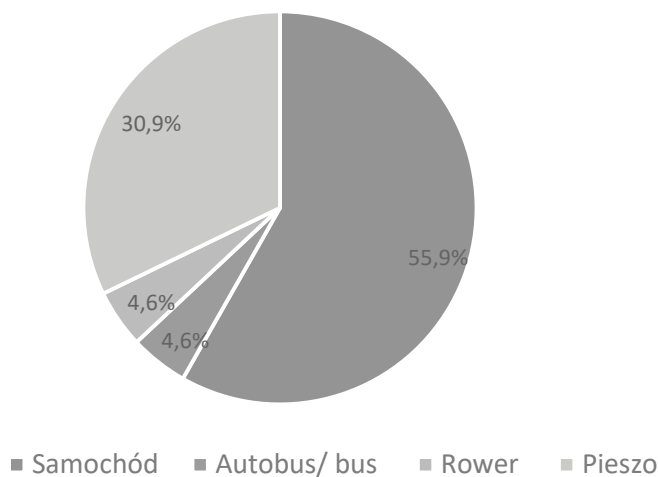

Ryc. 4. Ocena wyboru i możliwości spożywania posiłków przez turystów podczas ich pobytu w Stańkowie
Źródło: badania własne

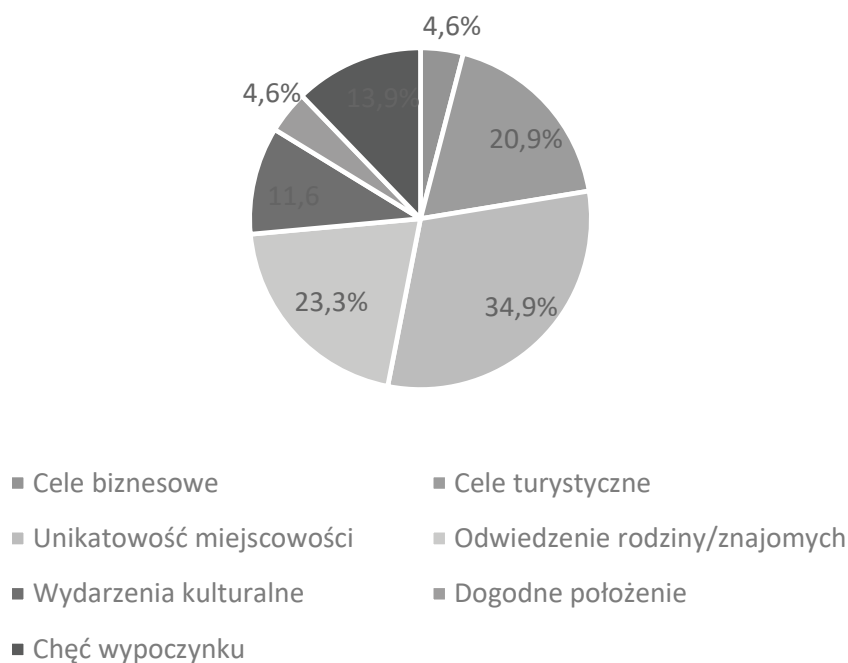
Znacząco niski odsetek osób spożywających posiłki w obecnej bazie gastronomicznej (16,4%), potwierdza wcześniejszą analizę związaną z oceną bazy noclegowej i gastronomicznej. Turyści nastawieni byli zwykle na przygotowanie posiłków z produktów zakupionych w pobliskich sklepach lub marketach (44,2%). Korzystanie z własnego prowiantu deklarowało 39,4% respondentów (ryc. 4).

Jak się okazało na podstawie przeprowadzonych badań (ryc. 5), u turystów dominującym środkiem transportu był własny samochód (55,9%). Również popularnym sposobem przemieszczania był spacer (30,9%) – potwierdziło to również analizę wyboru przez respondentów turystyki pieszej jako formy najbardziej popularnej na tym terenie.

Pozostałe formy transportu dostępnego dla turystów na badanym obszarze były wskazywane sporadycznie.

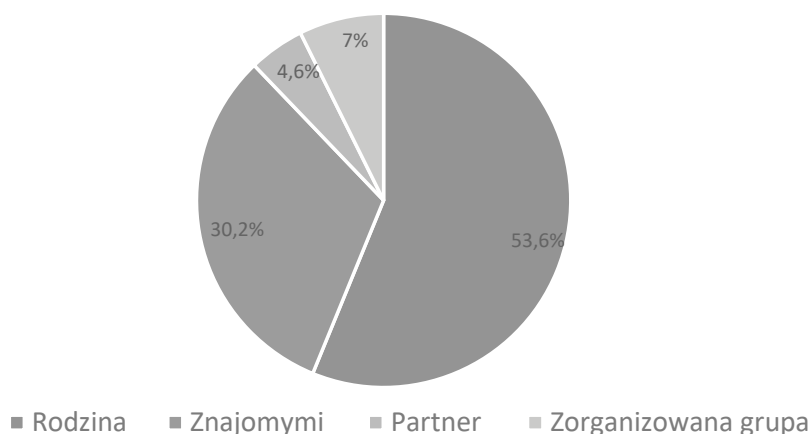

Ryc. 5. Preferowane przez turystów podczas przebywania w Stańkowie środki transportu
Źródło: badania własne

Ryc. 6. Powody odwiedzania Stańkowa w opinii turystów
Źródło: badania własne

Najważniejszym motywem uwzględnianym przez turystów odwiedzających Stańkowo (ryc. 6), była unikatowość samego miejsca i jej wyjątkowy charakter (34,9%). Innym ważnym motywem był cel związany z odwiedzinami rodziny lub znajomych (23,3%) oraz cel tzw. turystyczny-poznawczy (20,9%).

Ryc. 7. Osoby towarzyszące turystom podczas ich pobytu w Stańkowie
Źródło: badania własne

Osobami, które najczęściej towarzyszyły turystom w ich wyjeździe do omawianej miejscowości (ryc. 7), byli członkowie najbliższej rodziny (53,6%) oraz w dużej mierze znajomi (30,2%).

Wnioski

Analiza w oparciu o zebrany materiał badań pozwoliła sformułować następujące wnioski końcowe.

Zarówno turyści przebywający na obszarze podlegającym ocenie, jak i sami mieszkańcy, ocenili Stańkovo jako atrakcyjne pod względem występowania walorów turystycznych. Wskazano jednocześnie, że najkorzystniejszym okresem na podejmowanie turystyki na obszarze Stańkowa i okolic jest okres letni.

Oceniając atrakcyjność obiektów na terenie dworku hrabiów Czapskich, w podobnej kolejności wskazywano: Skarbnicę – bibliotekę, następnie Cerkiew św. Mikołaja oraz altankę.

Znajomość obiektów i innych miejsc będących atrakcjami tego terenu wypadła bardzo wysoko.

Poddając ocenie elementy informacji oraz promocji miasta, stwierdzono ogólny poziom tych działań na niskim poziomie.

Podobnej oceny dokonano w oparciu o istniejącą infrastrukturę turystyczną wskazując najczęściej na brak: szlaków turystycznych, usług oraz obiektów noclegowych i gastronomicznych, a także oznakowań istniejących atrakcji.

Wykorzystywanymi formami czasu wolnego przebywających w miasteczku Stańkovo turystów było zwiedzanie występujących na tym terenie atrakcji przyrodniczych oraz atrakcji kulturowych. Dominowała również turystyka piesza oraz turystyka alternatywna – w postaci agroturystyki i turystyka religijna. Turyści nie byli zainteresowani korzystaniem z atrakcji wodnych, jak również korzystania z restauracji i barów w celu spożywania posiłków.

Jednocześnie najważniejszym motywem turystów do odwiedzania miasteczka, była unikatowość miejsca i jej wyjątkowy charakter oraz cel związany z odwiedzinami rodziny lub znajomych.

Przeprowadzona analiza wskazała, iż respondenci pozytywnie ocenili atrakcyjność Stańkowa, to jednak w dalszej części spotkać można było krytyczne i niskie oceny związane m.in. z brakiem zagospodarowania turystycznego, co stanowi zwykle o atrakcyjności turystycznej i przyciąganiu do tego miejsca turystów.

Niewątpliwie koniecznym wydaje się zwrócenie większej uwagi na działania związane z przekazem odpowiedniej informacji oraz promocji istniejących atrakcji i imprez o różnym charakterze oraz stworzenie i właściwe oznakowanie istniejących miejsc, a także wyznaczenie tras i szlaków turystycznych dla odwiedzających. Działania te mogą przyczynić się do promocji choćby mało rozwiniętych w tym miejscu turystyki rowerowej.

Przeprowadzone badania nie wyczerpują całości oczekiwań badawczych autorów w zakresie oceny wyjątkowego miejsca jakim jest miasteczko Stańkowo z bogactwem historyczno-kulturowym i przyrodniczym. Zebrane wyniki posłużą do zastanowienia się i wyciągnięcia wniosków co do możliwości poprawy działań w zakresie rozwoju usług turystycznych i rozwoju turystycznego na tym terenie.

Piśmiennictwo

1. Aftanazy R. (1997), *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*. Zakład narodowy imienia Ossolińskich, Wrocław, Warszawa, Kraków.
2. Balińska A., Sieczko A., Zawadka J. (2014), *Turystyka*. Difin, Warszawa.
3. Czerwiński J. (2007), *Podstawy turystyki*. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy, Legnica.
4. Fedoruk A. (2000), *Zabytkowe dworki kraju mińskiego*. Polifakt-lekcja, Mińsk.
5. Gaworecki W. (2003), *Turystyka*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
6. Jędrysiak T. (2008), *Turystyka kulturowa*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
7. Kocójowa M. (1978), *Pamiętkom ojczystem ocalonym z burzy dziejowej*. Wydawnictwo Literackie Kraków, Kraków.
8. Kurek W. (2007), *Turystyka*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Liczba znaków ze spacjami 21 709